

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE

COFACE JE OBJAVIO PUBLIKACIJU TOP 500 PODUZEĆA ZA SREDNJU I ISTOČNU EUROPU: Koliko su najveća poduzeća otporna u ovim neizvjesnim vremenima?

Beč, 7. studenog 2023.

- Unatoč početnoj zabrinutosti utjecaja rata u Ukrajini na gospodarstva srednje i istočne Europe (CEE), regija je pokazala otpornost. Međutim, zbog energetske krize i rastućih troškova, regija postupno doživljava usporavanje.
- Top 500 sudionika: porast prihoda, neto dobiti i zaposlenosti, unatoč makroekonomskim događanjima
- Sektori djelatnosti: industrija nafte i plina nalazi se na vrhu ljestvice TOP500 poduzeća, slijede ih usluge i javne usluge, te automobilska industrija i transport
- Najveća poduzeća u regiji zabilježena su u Poljskoj sa značajnim povećanjem ukupnog prihoda od 37,9% u 2022. u usporedbi s prethodnom godinom

Izazovi za poduzeća u regiji srednje i istočne Europe u početku su uključivali stalne poteškoće u različitim sektorima unatoč oporavku od posljedica pandemije Covid-19. "Tada je regiju pogodila ruska invazija na Ukrajinu, koja je rezultirala i humanitarnom i ekonomskom krizom. To je rezultiralo rastućim troškovima, posebno u energentima, kao i nedostatkom proizvodnih komponenti i poremećajima u opskrbnim lancima", objašnjava **Grzegorz Sielewicz, Coface regionalni ekonomist za srednju i istočnu Europu**, razvoj u regiji: "Unatoč ovim izazovima, regija srednje i istočne Europe je ipak uspjela ostvariti solidan rast BDP-a od 4,0% u 2022. (nakon 6,2% u prethodnoj godini), uz podršku rastućih zalih i snažne domaće potražnje."

Međunarodna tvrtka za osiguranje potraživanja predstavlja 15. izdanje studije o 500 najvećih poduzeća u srednjoj i istočnoj Europi. "Coface CEE Top 500 studija" rangira poduzeća prema prihodima i analizira dodatne pokazatelje kao što su broj zaposlenih, okvir poduzeća, sektora, tržišta i Coface kreditne procjene poduzeća. Ekonomski učinak CEE Top 500 služi kao reprezentativan pokazatelj tržišnih trendova u cijeloj regiji.

Top 500 igrača ostvario je porast prihoda, neto dobiti i radne snage

"Makroekonomsko okruženje i porast troškova pružili su plodno tlo za rast poslovnih prihoda. Rezultati ljestvice najvećih poduzeća u regiji za 2022. godinu potvrđuju ovaj trend", objašnjava **Jarosław Jaworski, Coface izvršni direktor za srednju i istočnu Europu**, pozitivna slika studije. Ukupan promet svih 500 poduzeća porastao je za 39.8% na 1.1 trilijuna eura. Ukupna neto dobit gotovo je porasla za 46.5% na 54,745 milijuna. Osim toga, 500 poduzeća zapošljavalo je 2.3 milijuna ljudi (+3.5% u odnosu na prethodnu godinu).

Poland prednjači a automobilski sektor usporava

PKN Orlen ostaje neporažen na vrhu, značajno ojačavši svoju poziciju s povećanjem prihoda od 111%, nakon rasta od 52% u prethodnoj godini. Ostala poduzeća kao što su **Češki RWE** (2.), multinacionalna kompanija za naftu i plin **MOL Mađarska** (3.), mađarski **MVM Energetika** (4.), **češka Škoda Auto** (5.), maloprodajni lanac **Jeronimo Martins Poljska** (6.) i poljska energetska kompanija **PGE** (7.) zadržali su svoje pozicije na vrhu kao i u prošlogodišnjem izdanju. Sve ove tvrtke zabilježile su veći promet u 2022. u usporedbi s prethodnom godinom, a tvrtke za trgovanje električnom energijom poput RWE-a i MVM-a čak su izvijestile o troznamenastom rastu prihoda. Nasuprot tome, automobilski sektor je ovaj put bio manje zastupljen u prvih 10.

Neka su poduzeća nadmašila svoje konkurente i pokazale se uspješnijima nego prethodne godine. U ovoj skupini uglavnom su poduzeća koja su posebno preslikala gospodarsku situaciju, odnosno profitirala od kontinuiranog skoka cijena roba. To uključuje poduzeća koja se bave trgovinom i prijenosom električne energije, kao i petrokemijska poduzeća poput bugarskog **TET-a Maritsa Iztok 2** (139.) koje su napredovale za 256 mjesta zahvaljujući povećanju prihoda od 199%, **hrvatski Petrol** (263.) koji je napredovao za 231 mjesta, kao i litavski **Ignitis UAB** (80.) koji je napredovao za 214 mjesta i rumunjski **Tinmar Energy** (165.) koji je napredovao za 202 mjesta na ljestvici.

Sektori: Promijene u vodećoj trojci

Tri ključna sektora prema najvećim poduzećima u regiji i dalje čine značajan udio u prihodima od gotovo 58%. Međutim, vodeća skupina sektora ovaj se put promijenila. Rast cijene roba dovele su do skoka prihoda poduzeća koje proizvode i trguju energijom. Stoga su sektori komunalnih i javnih usluga te minerali, kemikalije, nafta, plastika i farmacija zabilježili najveći rast prihoda u 2022. godini, i to za 64,1% odnosno 60,9%. Potom su skočile i cijene poljoprivrednih proizvoda i raznih drugih inputa, a svi sektori bilježe dvoznamenkastu dinamiku rasta prihoda osim građevinarstva koje bilježi rast od 8,1%.

Sektor minerala, kemikalija, nafte, plastike & farmacije najviše je zastupljen na popisu CEE Top 500 poduzeća. Sektor je doživio najveći porast neto dobiti (+100,5%) budući da je rast cijena nafte i prirodnog plina pružio mogućnosti za stvaranje dobiti kroz rafinerijske marže, unatoč tekućim izazovima.

Sektor **komunalnih i javnih usluga** pomaknuo se s četvrtog na drugo mjesto zahvaljujući iznimnom rastu prihoda (+64,1%). U odnosu na prethodnu godinu, ovaj sektor je povećao svoju zastupljenost na aktualnoj ljestvici za 15, što je najveći porast među svim sektorima. Mnoga komunalna i javna poduzeća su u državnom vlasništvu ili je država dio njihove vlasničke strukture.

Iako su **automobilska industrija i transport** i dalje među vodećim sektorima, suočeni su s izazovima, uključujući smanjenu potražnju zbog pandemije i poremećaja u opskrbnom lancu, što je rezultiralo smanjenim prihodom unatoč određenom rastu prometa i dobiti. Industrija ostaje dominantna u četiri zemlje: Češkoj, Mađarskoj, Rumunjskoj i Slovačkoj.

*“Zemlje srednje i istočne Europe zadržale su svoju ulogu aktivnih izvoznika, prvenstveno u zapadnu Europu, a također su proširile svoj izvoz na dalja odredišta izravnim isporukama i uključivanjem u opskrbni lanac. Međutim, glavni rizik u 2023. izazovno je vanjsko ekonomsko okruženje u zapadnoj Europi, posebno u Njemačkoj, koje bi moglo utjecati na zemlje srednje i istočne Europe zbog slabe gospodarske aktivnosti i prigušene globalne trgovine”, objašnjava **Grzegorz Siewicz**. “Unatoč tome, očekuje se postupni oporavak u narednim kvartalima. Dok je potrošnja kućanstava bila pod utjecajem inflacije i*

povećanih kamatnih stopa, očekuje se da će postupno pridonijeti rastu kako dezinflacija napreduje, a tržište rada ostaje snažno.”

*Popravi li se i vanjska gospodarska situacija, put oporavka bio bi jasan, a zemlje CEE-a ponovno bi mogle ostvariti stope rasta u skladu sa svojim potencijalima. Međutim, na likvidnost poduzeća mogu utjecati izazovi. Već su se stečajevi poduzeća povećali s ukidanjem mjera potpore i već su premašili razine prije pandemije zbog makroekonomskog pogoršanja”, dodaje **Jarosław Jaworski**.*

Kliknite ovdje za preuzimanje cijele studije

MEDIJA KONTAKT

Martina Kolarić: +385 1 4697 500 – martina.kolaric@coface.com

COFACE: FOR TRADE

S više od 75 godina iskustva i najopsežnijom međunarodnom mrežom, Coface je lider u kreditnom osiguranju i pratećim specijaliziranim uslugama, uključujući Faktoring, Single Risk osiguranje, Bonding i usluge Poslovnih informacija. Coface stručnjaci rade u skladu s ritmom globalnog gospodarstva, pomažući oko 50.000 klijenata u 100 zemalja u izgradnji uspješnih, rastućih i dinamičnih poduzeća. Uz uvid i savjete tvrtke Coface, poduzeća mogu donositi poslovne odluke. Rješenja Grupe jačaju njihovu sposobnost prodaje pružajući im pouzdane informacije o njihovim poslovnim partnerima, štiteći ih od rizika neplaćanja, kako u zemlji tako i za izvoz. U 2022. Coface je zapošljavao ~4.540 ljudi i ostvario promet od 1,81 milijardi eura.